

Այր Սամոյետ

գուռներուն ընծայ մը ընելու, որ ըզ-
գեստեղէն պիտոր ըլլայ :

Սահմանեալ գերեզմանատեղի չու-
նին Սամոյետները, հապառ ու և իցէ
բլրոյ մը վրայ կը թաղեն : Արչափ ըզ-
գեստ կրնան նէ կը հազցընեն մեռելոյն,
և մնացածներն ալ քովը կը դնեն . յե-
տոյ սան մը կ'անցընեն գլուխը, որով-
հետեւ ըստ իրենց մոլար կարծեացը

հոգին՝ մարմնոյն ոչնչանալէն վերջը՝ ա-
նոր մէջ կը բնակի : Եւ այս ամէն բա-
ներով մէկտեղ դիակը ունի կաշուով
ծածկութի մը մէջ կ'առնեն, և վրանին
կամ խրճիթին մէկ կողմէն մասնաւոր
լայն ծակ մը բանալով, անկէց դուրս
կը հանեն, վասն զի այս աւելորդապաշտ
մարդիկը մտքերնին դրած են՝ որ եթէ
դռնէն տարուի մեռեալը, անմիջապէս

մահուան հարուածն ընտանեաց մէկուն վրայ կ'իջնայ : (Թ) որ ամառ ատեն հանդիպի , պզտի փոսի մը մէջ կը թաղեն , և վրան ծառի ճիւղեր կը տնկեն : (Թ) որ ձմեռ ատեն է , խրճիթի մը մէջ կը դնեն դիակը , և գերեզմանին վրայ կացին մը , դանակ մը , աղեղ մը , նետեր , ծխախոտ , ծխափայտ մը , դգալ մը և գաւաթ մը կը ձգեն :

Երբոր Սամոյետ մը իր ազգականին գերեզմանին քովէն կ'անցնի , պարտական է **Խէն** մը մորթելու և ուտելու քովն եղած ընկերներուն հետ՝ ի յիշատակ մեռելոյն : (Յետոյ ցիցի մը վրայ կ'անցընեն կենդանւոյն գլուխն ու գերեզմանին քով կը տնկեն : Երկներն ի նշան սգոյ ցան և ցիր կը ձգեն իրենց մազերը . և երբոր սգոյ ժամանակը լըմընայ , նորէն երկու կը հիւսեն և երրորդ հիւս մըն ալ կ'աւելցընեն որ մէկ ականջին վրայ կ'իյնայ . այսպէս կը շարունակեն մինչև ի մահ :

Հագուստի կողմանէ () սղեաքներու կը նմանին , բայց Սամոյետները գլուխնին չեն քերծեր ամենեւին և մօրուքնին ալ կը ձգեն : Կանանց զգեստը քանի մը տարբերութիւններ ունի . () սղեաքներու պէս քող չեն գործածեր . իրենց գլուխն ու երեսը բաց կը պահեն , ի բաց առեալ ճանապարհորդութեան միջոց . մազերնին ալ չեն կապեր . իսկ ականջներնուն բուստէ գինդեր կը դնեն : Ստամուճաննին սովորաբար դեղին **Խէն** մորթով շինուած է , որուն վրայ կերպասի կտորներ յարմարեցուցած են , եզերքը չուխայէ ժապուինաւ պատած է , և ստորին կողմը գեղեցիկ մուշտակաւ մը . ասոր առջևի կողմը բաց ըլլալով , գօտուով մը կը պնդեն զան : Ինդհանուր խօսելով , աղտեղի է այս ժողովուրդը () սղեաքներուն պէս :

Շատ մեծ յարգ չեն տար Սամոյետք կանանց . անոր համար այս յետինները ոչ երբէք իրենց էրկանցն հետ կերակուր կ'ուտեն . և տնական աշխատութիւններէ քիչ մը շունչ աւնելու համար չեն կրնար խրճիթին քովերը շրջան մը ընել , որովհետև իրենց տգէտ երիկ-

ները մտքերնին դրած են որ երկրորդ գիշերը գայերը կու գան ու իրենց **Խէն**ը կ'ուտեն :

Սամոյետներու լեզուն խիստ է , կուրդային , և ամենեւին մէկ լեզուի մը չնմանիր . հանդերձ այսու՝ հանգէսներու ու պարու միջոց անպակաս են զանազան երգեր :

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆՔ

ԱՌՏՆԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Սննդարար . պարարտ գոյացութիւնք կենդանաց :

Կարգ : — Եւս պարարտ գոյացութիւնս , որ այլ և այլ սննդարար պատրաստութեանց մէջ քան զամենաւելի գործածականներէն մէկն է , կրնայ դիւրաւ հանուիլ սերէն կամ կաթէն սաստիկ բախմամբ երկար կամ կարճ ժամանակ մը . ու մեծամեծ կալուածներու մէջ Վաղղիա և ընդհանրապէս Ինդղիա ու Սկովտիա այս բախումնս ձիով կամ շոգեշարժ մեքենաներով կը կատարուի :

Կարողը քանի որ թարմ է , հազորդ է կաթին կամ սերին որպիսութեանցն ուսկից առաջ կու գայ : Եւս բանս դիւրին է ըմբռնել , վասն զի կը պահէ մաս մը այն հոտաւետ նիւթէն , որ գլխաւորապէս կաթընտու կենդանւոյն կերած թարմ կամ չոր խոտէն կը գոյանայ : Եւս թեթեւ հոտաւետութիւնս , որով կը զանազանի գեղեցիկ մարգագետիններու վրայ կ'ընած կաթը , կարագին մէջ ալ կը մնայ , ուր շատ անգամ կը գտուին նաև մաս մը շիճուկ , քիչ մը պանրանիւթ և թթու : Վիտուած է որ շատ կը տարբերի կարագին համը ըստ արօտից , ըստ տեղեաց , ըստ եղանակաց և ըստ այլ և այլ կենդանեաց : Քանի մը երկիր կարագը փափուկ կ'ըլլայ , սերաւոր , ախորժահոտ . ուր ընդհակառակն այս երկիրներուն մօտ տե-